

Støyåret 2018 bekreftet mangler i offentlig støyarbeid i Norge

1. Medisinsk forskning bekrefter ytterligere helserisiko ved støy

I februar 2018 offentliggjorde den amerikanske kardiologiforeningen, American College of Cardiology, en forskningsrapport utarbeidet av danske og tyske forskere. Den dokumenterte at eksponering for støy øker risikoen for å få hjerte og karsykdommer. Blant annet så man en klar sammenheng mellom støy og blodpropp. ¹ Rapporten fikk stor oppmerksomhet i internasjonale media og ble ansett som ytterligere bevis på hvor skadelig støy kan være for hjerte- og karsystemet. I løpet av året er det også publisert en rekke forskningsrapporter med utgangspunkt i verdens helseorganisasjons arbeid med å evaluere hvor gode Europas støyretningslinjer er for å beskytte folkehelsen. Disse arbeidene understreker også helserisikoen forbundet med støy.

2. Nasjonal handlingsplan mot støy stoppet opp

For å ha oversikt slik at vi kan være mest mulig adekvate i våre initiativ og utspill, følger vi med i de offentlige miljøene som antas å arbeide med det offentlige ansvaret for å redusere støy. Vi har i en tid hatt fornemmelse av at regjeringens arbeid med nasjonal handlingsplan mot støy hadde stoppet opp! Mens noen av de største kommunene i henhold til miljøstøydirektivet satte seg mål for støyreduksjon og utredet sine kommunale støyhandlingsplaner, ble det reist ubesvarte spørsmål om nasjonal handlingsplan var stilt i bero. Ut fra manglende statlig aktivitet de siste to årene var det en naturlig tanke. Vi kunne ikke se spørsmålet besvart og i samarbeid med Senterpartiet ble spørsmålet stilt på nytt i Stortingets spørretime.

Beleilig nok ble spørsmålet besvart onsdag 25. april. Dette er den internasjonale støyfrie dag og regjeringens svar til stortinget var at nasjonal handlingsplan mot støy var stoppet opp. Regjeringen så et behov for å samle mer kompetanse om støy.

Antall støyplagete i Norge har økt med ca 60 % (!) siden 1999 som var referansen da Stortinget vedtok Nasjonal Handlingsplan mot støy for å *redusere* antall støyplagete. Antall kjørte kilometer pr år har i samme periode økt litt over 30 %. Støyen pr kjørt kilometer har økt. Folketallet i Norge økte i samme periode ca 19 %! Noe har gått fryktelig galt med den handlingsplanen. Nasjonen trenger noen som tar ansvar for å snu utviklingen.

3. Våre norske handlingsplaner mot støy, sammenlikning Oslo - København

I 2018 har vi lest Oslos handlingsplan mot støy² flere ganger og Københavns handlingsplan³ en gang. Det er en slående forskjell, som vi kanskje kan lære av. Københavns handlingsplan er konkret og direkte i stilen, den har tydelige, tallfestede mål for støyreduksjon, har budsjetter for tiltak, den er pedagogisk bygget opp slik at man lære noe av den, den forklarer og forankrer støygrensene i lydnivåene i helseforskningen. Den forklarer også kostnytte-effekter for ulike tiltak. Planen fastslår hvor mange km miljøasfalt (støysvak asfalt) som skal legges i perioden. Planen gir inntrykk av vilje til å redusere

¹ http://www.onlinejacc.org/content/71/6/688?_ga=2.1395698.236066430.1523249929-524369171.1518608650

² <https://www.oslo.kommune.no/getfile.php/13300984/Innhold/Politikk%20og%20administrasjon/Miljø%20og%20klima/Handlingsplaner%20og%20strategier/Handlingsplan%20mot%20støy%20i%20Oslo%20byområde.pdf>

³ <https://blivhoert.kk.dk/hoering/handlingsplan-vejstoj-2018-2023-forslag>

støy og anerkjennelse av at det finnes muligheter til å få det til! Den lager også et konkret grunnlag for en god diskusjon av handlingsplanen.

Den norske planen fra hovedstaden fortøner seg blek og defaitistisk om muligheter for å redusere støy. At planen opplyser at det ikke er budsjettmidler til støytiltak, kan ha sammenheng med det bleke engasjementet for å redusere støy. Mangelen på ambisjon og konkretisering av mål gir dårlig grunnlag for å debattere planen. Planen forklarer ikke godt folkehelsegrunnene til støygrensene og gir lite læring. At Oslo byregion har økt antall beboere som lever i støyområde med helserisiko med hele 17 000 i løpet av siste planperiode, mens København i samme periode har redusert antall støyplagete, forteller også noe om forskjellig satsing på å redusere støy. Kan hende er det våre uambisiøse handlingsplaner - uten budsjett for støytiltak - som forklarer hvorfor vi stadig er dårligere stilt i støyarbeidet.

4. WHO anbefaler nye, strengere støykrav

Oktober. Støy fører til omfattende samfunnskostnader, blant annet knyttet til sykeregningen for alle de sykdommer støy kan føre til. Det engelske miljødepartementet har beregnet at støy koster samfunnet like mye som trafikkulykker.⁴ Med slike store støyforurensingskostnader er det viktig å forvise seg om at tiltakene virker. I 2010 under en kongress i Parma, Italia, bestilte Europas helse- og miljøministre WHO til å gjøre en evaluering av gjeldende anbefalte støygrenser for å dokumentere at de var tilstrekkelige til å forhindre at folk ble syke av støy. Etter 9 års gjennomgang og analyser av kvalifisert forskning om støy og helsekonsekvenser, offentliggjorde WHO 10.10.2018 en ny anbefaling av støygrenser for Europa.⁵ WHO foreslår skjerpete støygrenser for alle transportformene. Størst skjerping for flystøy. I tillegg anbefaler WHO at det innføres støygrense for fritidsstøy, særlig rettet mot små og store musikkanslegg med høy lyd direkte i øret via øretelefoner.

Samfunnsregningen for støyforurensing er så stor, at det må strengere tiltak til.

5. Statsbudsjettet med budsjett for miljø-, samferdsel- og folkehelse

I oktober, et halvt år etter at regjeringen innrømmet i stortinget at oppfølgingen av nasjonal handlingsplan mot støy var stoppet opp, ble statsbudsjettet lagt frem. Som ventet praktisk talt ingen innsats mot den forurensingen som plager flest nordmenn. Men både samferdsel- og miljøbudsjettet hadde passasjer om at departementet skulle bygge opp støykompetanse i 2019 med formål å finne støytiltak med størst kostnytteeffekt. Folkehelsebudsjettet nevnte ikke støy med et ord, enda støyforurensing har direkte innvirkning på folkehelsen.

6. Regjeringserklæringen om støy

I regjeringserklæringen, meislet ut på Granavolden, er ordet støy nevnt en gang. (!) En enorm fremgang fra Jeløya-erklæringen der ordet støy ikke forekom. I den nye Granavold-erklæringen⁶ står ordet *støy* skinnende blankt og fint - som om ordet er lite brukt. I kap. 14 om Samferdsel, på side 94, linje 10 står ordet: støy! Og i hvilken kontekst! Vår nye regjering sier at å redusere støy er et **SPESIELT PRIORITERT** område!

Så vår forventning går til samferdselsminister, kommunalminister, folkehelseminister og klima- og miljøminister - alle departementer som kan gjøre en forskjell i støyarbeidet: Vi håper at regjeringen har vedtatt en ny jobb-beskrivelse for å redusere støy.

⁴ <https://www.gov.uk/guidance/noise-pollution-economic-analysis>

⁵ http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0008/383921/noise-guidelines-eng.pdf

⁶ <https://www.venstre.no/assets/krf-v-h-frp-politisk-plattform-2019.pdf>